

## **Gunner Joseph Paul Moulins - F32514**

Als vierde van in totaal tien kinderen komt Joseph Paul - roepnaam Joe - Moulins op 28 maart 1922 ter wereld in het Canadese Westmount. Het plaatsje ligt op het eiland Cape Breton in de oostelijke provincie Nova Scotia. De Moulins vormen een hecht katholiek arbeidersgezin. Vader Joseph Gustave verlaat aan het begin van de twintigste eeuw als elfjarig ketelbinkie Frankrijk en meert uiteindelijk aan in Canada. Hij ontmoet Leona en samen vestigen ze zich in Westmount. Tussen 1916 en 1933 krijgt het echtpaar zes zoons en vier dochters. Vader verdient de kost als arbeider in de plaatselijke staalfabriek, moeder is huisvrouw en zorgt voor de tien kinderen.

Joe is klein van stuk: 5ft5, ongeveer 1.65 meter. Volgens zijn jongste - en nog enige levende - broer Leo was Joe de kleinste van het hele stel. Iedereen ging graag met hem om, zowel meisjes als jongens. „Hij was een gouden vent en aardig voor iedereen.” De jongeman met het bruine haar, zware wenkbrauwen en vriendelijke oogopslag was een buitenmens, hield van jagen en vissen, maar ook van dansen en accordeon spelen. Net als zijn vader en oudere broers werkt Joe in de plaatselijke staalfabriek totdat hij het leger in gaat.

Op twintigjarige leeftijd meldt Joe zich eind 1942 vrijwillig bij het Canadese leger. Volgens Leo deed hij dit omdat 'hij wilde helpen'. „Hij was iemand die iets wilde doen.” Ruim een half jaar later vertrekt hij in de zomer van 1943 naar het Verenigd Koninkrijk voor zijn verdere militaire training. Daar wordt Joe verliefd op de Schotse Jessie Dobson. Met haar wil hij trouwen, weet zijn inmiddels 85-jarige broertje Leo. „Op een dag kreeg mijn moeder de vraag of ze Joe 200 dollar wilde geven voor een trouwring, maar zoveel geld hadden we thuis niet.” Het is de oorlog die Joe en Jessie bij elkaar brengt, maar het is diezelfde oorlog die hen niet veel later voorgoed zal scheiden.

Op D-Day zet *gunner* Joe samen met de 12th Field Regiment van de Royal Canadian Artillery voet op Franse bodem, het land dat zijn vader enkele decennia daarvoor had verlaten. Vanaf 6 juni 1944 trekt hij met zijn strijdmakkers noordwaarts: Frankrijk, België en vervolgens Nederland.

Terwijl grote delen van Nederland rond 21 april 1945 al zijn bevrijd, voegt Joe zich als driver-operator van Captain Donald Innes zich bij de D-Company van de Canadian Scottish Regiment. Deze eenheid moet in haar eentje het dorp Wagenborgen in het hoge noorden van Groningen bevrijden. Al snel blijken de mannen niet opgewassen tegen de Duitse bezetter, die al jaren in het dorp aanwezig was en bovendien de toegang naar de haven van Delfzijl en de Duitse grens te vuur en te zwaard verdedigt.

De boerderij en de stal die de Canadezen hebben ingericht als hoofdkwartier wordt zaterdagavond 21 april hevig onder vuur genomen door de Duitse kustbatterijen bij Delfzijl. Binnen een mum van tijd staat de rietgedekte boerderij in lichterlaaie en komen elf Canadese bevrijders om in de vuurzee. Onder hen *Captain* Donald Innes, *Major* Anthony Compton-Lundie en *gunner* Joe Moulins.

Later worden op de plek van de fatale brand zeven horloges teruggevonden, waarvan een is blijven stilstaan op kwart voor 8. Het enige wat verder nog herinnert aan de aanwezigheid van de Canadezen zijn enkele identiteitsplaatjes en een pistool van een luitenant. Van Joe Moulins is niets teruggevonden, krijgt zijn moeder te horen. Drie zoons vochten mee tijdens de oorlog in Europa. Twee van haar jongens keren terug naar Canada, maar Joe heeft, slechts een paar weken voor de capitulatie zijn leven gegeven 'in dienst van zijn land in het West-Europese theater van de oorlog'. Hij was een maand voor zijn dood jarig. Joe Moulins blijft voor altijd 23.

De gevechten om de bevrijding van Wagenborgen, een dorp van nog geen tweeduizend inwoners, duren al met al drie volle dagen. In totaal komen 27 geallieerden en 13 inwoners bij de vuurgevechten om in het dorp vlakbij Delfzijl. Hun namen staan gegraveerd in het gedenkplaatje dat hoort bij het oorlogsmonument in het centrum van het dorp. Achteraf noemen de Canadezen Wagenborgen de 'perfect killing grounds'.

*Gunner* Moulins ligt begraven op de Canadese Begraafplaats in Holten in Plot 3 Rij G, graf 15. Op elf van de zestien grafstenen in deze rij, inclusief die van Joe Moulins, staat dezelfde sterfdatum: 21 april 1945. Het zijn elf namen die ook op de plaquette van het monument in Noord-Groningen staan. Dit zijn de Canadezen die omkwamen bij de boerderijramp van Wagenborgen. Deze elf mannen stierven samen en hebben op duizenden kilometers van huis in Holten naast elkaar hun laatste rustplaats gevonden.

Joe heeft onder meer de onderscheidingen 1939-45 Star, Frankrijk-Duitsland Star, Defence Medal Canadian Voluntary Service Medal met sluiting en de War Medal 1945 ontvangen. Deze onderscheidingen en de portretfoto van Joe hangen tot op de dag van vandaag bij broertje Leo aan de muur van de werkkamer in Sydney, Nova Scotia.

Joseph Paul Moulins is op 21 april 1945 gesneuveld, maar zijn naam blijft voortleven. Broer Leo heeft zijn oudste zoon vernoemd naar zijn omgekomen broer. En ook een van de zussen noemt haar zoon Joseph Paul, zij het dat deze oomzegger van Joe een andere achternaam draagt. Joe is weliswaar al bijna 75 jaar dood, maar voor zijn familie is hij er altijd bij blijven horen, verzekert Leo. „Joe is mijn lieve grote broer. Hij had een hart zo groot als zijn hoofd’.